

Aktiviteti Institucional i FSHZH-së

RAPORT VJETOR

2022

**FONDI SHQIPTAR
I ZHVILLIMIT**

SHKURTIME

AEM	“Agjencia Ekonomike Mbështetëse - AEM” sh.p.k.
Agregatori	“AGREGATORI - Qendra për Zhvillim, Partneritet dhe Mirëqeverisje”
AMI	“Agjencia e Menaxhimit të Investimeve - AMI” sh.p.k.
FSHZH	Fondi Shqiptar i Zhvillimit
HUBEX	“HUBEX - Qendra e Ekselencës për Dije dhe Inovacion”
KKZHRK	Komiteti Kombëtar për Zhvillimin Rajonal dhe Kohezionin
KM	Këshilli i Ministrave
NJVV	Njësitë e Vetëqeverisjes Vendore
PO 2028	Programi Operacional 2022 – 2028 i FSHZH
QSH /GoA	Qeveria Shqiptare /Government of Albania
RDPA	Programi për Zhvillimin Rajonal në Shqipëri
VKM	Vendim i Këshillit të Ministrave
ZHRK	Zhvillimi Rajonal & Kohezioni

Fondi Shqiptar i Zhvillimit është një organizatë me eksperiencë 30-vjeçare në zhvillimin e infrastrukturës, urbanizimit, turizmit dhe bashkëpunimit ndërkufitar, duke iu përgjigjur sfidave dhe partnerëve të saj, në funksion të zhvillimit të qëndrueshëm të vendit. FSHZH manaxhon një portofol vjetor operacionesh dhe programesh në vlerën rreth €200mln, me një ekip të përbërë prej mbi 160 profesionistësh të disiplinave të ndryshme, të pozicionuar në Tiranë dhe në 4 zyrat rajonale të zhvillimit në Shqipëri. Në përmbushjen e funksioneve dhe kompetencave sipas ligjit bazë nr. 10130, datë 11.5.2009, FSHZH synon përmirësimin e infrastrukturës social-ekonomike vendore, përmirësimin e shërbimeve publike vendore, forcimin institucional të NJVV-ve si dhe nxitjen e qeverisjes së mirë në nivel vendor.

Ligji 102/2020 “Për zhvillimin rajonal dhe kohezionin”, duke përcaktuar FSHZH-në si *Sekretariat* i Komitetit Kombëtar si dhe i Bordeve të Monitorimit, i ngarkon një rol kyç në përgatitjen e dokumenteve të planifikimit dhe programimit të zhvillimit rajonal nga njëra anë, dhe nga ana tjetër cakton FSHZH-në si *Autoritet Menaxhues* me përgjegjësinë për menaxhimin e programit operacional në përputhje me parimin e menaxhimit të qëndrueshëm financiar dhe arritjen e objektivave e treguesve të matshëm të tij. Ndaj, viti 2022 ka shënuar një zgjerim të rolit të FSHZH-së përgjatë gjithë ciklit të jetës së zhvillimit, si një organizatë që: (i) mbështet hartimin e politikave të zhvillimit rajonal; (ii) ka një rol aktiv në hartimin dhe zbatimin e planeve dhe programeve të zhvillimit; (iii) menaxhon dhe implementon në bashkëpunim me NJVV-të programet dhe projektet zhvillimore; (iv) mbështet hyrjen në treg si një operator zhvillimi, duke ngritur dhe vënë në funksion modele të integruara zhvillimi në partneritet me njësitë vendore.

Për t’iu përshtatur këtyre ndryshimeve, gjatë vitit 2022 u rikonceptua ndarja e funksioneve dhe organizimi strukturor i FSHZH, duke ruajtur të njëjtin numër stafi.

Gjithashtu, për herë të parë në historinë e aktivitetit 30-vjeçar, u miratua “Programi Operacional 2022-2028” dhe detajimi i tij afatmesëm 2022-2024, nëpërmjet të cilëve FSHZH ka bërë një program afatgjatë 7-vjeçar, të cilat reflektojnë edhe 5 drejtimet kryesore të veprimtarisë së FSHZH-së, duke mundësuar koordinim dhe sinergji më të madhe të investimeve dhe ndërhyrjeve në rajone, në funksion të një impakti sa më të lartë zhvillimor. Kjo në përputhje edhe me rolin si

Autoritet Manaxhues të ngarkuar nga ligji. Në këtë program, të miratuar nga Këshilli Drejtues i FSHZH, është strukturuar, organizuar dhe integruar i gjithë aktiviteti i FSHZH në logjikë programatike, sipas disa drejtimeve kryesore dhe kategorive të ndërhyrjes.

“PO 2028” u parapri nga një proces konsultimi (thirrje), ku u propozuan rreth 500 projektide. Në vijim, me miratimin e Programit Operacional, u realizuan 3 thirrje për identifikim nevojash të NJVV & institucioneve publike, ku janë paraqitur 322 aplikime. Si rezultat, në zbatim të “PO 2028” janë formësuar rreth 214 projekte të shpërndarë në të katër rajonet, nga të cilat 25 me financim të huaj dhe 189 me financim nga Buxheti i Shtetit.

Janë menaxhuar 15 programe (rreth 400 kontrata), prej të cilëve 11 janë me financim të huaj (rreth 5.9 miliardë ALL), 3 me financim të brendshëm (rreth 8.2 miliardë ALL), si edhe ai i rindërtimit me rreth 7.83 miliardë lekë. Ecuria e programeve në zbatim arrin në vlerën 23.4 miliardë Lekë.

Janë rehabilituar 454km rrugë, 218 km ujësjellës dhe kanalizime, 163 ml nyje lidhëse Ura, 231’495 m² rikonstrukcion fasadash, 106 ha sipërfaqe sheshesh në blloqe banimi, si dhe 438 objekte (banesa kolektive & banesa individuale) të reja për Programin e Rindërtimit. Janë kontrolluar 71 projekte zhvillimi, nga të cilat janë miratuar mbi 80% të tyre dhe kanë vijuar procesin e detajimit dhe prokurimit. FSHZH ka siguruar oponencë teknike për 48 projekte zbatimi. Është përgatitur dokumentacioni dhe është aplikuar për pajisjen me lejet e kërkuara nga legjislacioni në fuqi për 111 objekte (75 leje të miratuara dhe 36 në proces). Për 539 objekte ku kanë përfunduar punimet, u dorëzuan 9 objekte tek NJVV duke nënshkruar Certifikatat e Marrjes në Dorëzim Përfundimtar dhe 515 objekte me Certifikatat e Marrjes në Dorëzim të Përkohshëm. Referuar Programit të Rindërtimit, u transferua investimi në NJVV sipas VKM-ve përkatëse për 93 objekte.

Në total, buxheti 2022 është realizuar në masën 99.41% dhe janë kryer mbi 6,000 transaksione financiare. Duke konsideruar ndryshimet nga aktet normative apo vendimet e Këshillit të Ministrave, buxheti i rishikuar i FSHZH-së bëhet 23.56 miliardë lekë nga të cilat realizuar 23.42 miliardë lekë, ndarë sipas programeve: (i) me Financim të Huaj 5.89 miliardë ALL; (ii) me Financim të Brendshëm 9.69 miliardë ALL; (iii) Programi i Rindërtimit 7.83 miliardë ALL.

Mbi 260 procedura prokurimi janë ndjekur dhe zhvilluar, ku vlera e kontratave të nënshkruara gjatë vitit 2022 rezulton në total 21,5 mld lekë me tvsh. Rreth 51% të kësaj vlere, e zënë kontratat në zbatim të programit të investimeve të QSH dhe rreth 49% kontratat në zbatim të programeve me financim të huaj. Nga Fondi Limit prej rreth 28.55 mld Lekë me tvsh, janë kursyer rreth 7.05 mld lekë me tvsh, të cilat përbëjnë rreth 24.7% të fondit total të shpallur për tenderim.

FSHZH, përmes ngritjes së posaçme të Departamentit të Zhvillimit Rajonal & Kohezionit, me mbështetjen e RDPA, përgjatë 2022 është angazhuar për çuarjen përpara të Reformës së Zhvillimit Rajonal. Impakt pozitiv ka dhënë vizita studimore pranë Komisionit Europian në Bruksel (si pjesë e grupit ndërinstitucional të punës për përgatitjen e negociatave për Kapitullin 22); pjesëmarrja në takimin e 13 të Nënkomitetit të Bashkimit Europian – Shqipëri “Transport, Energji, Mjedis dhe Zhvillimit Rajonal”; si dhe një sërë trajnimesh mbi politikën dhe kuadrin ligjor të BE-së.

Dokumentet planifikues dhe programues në nivel kombëtar në zbatim të ligjit 102/2020, duhet fillimisht të miratohen nga KKZHRK (*pritet Urdhëri i Kryeministrit për përcaktimin e anëtarëve*) dhe më pas nga KM, me këtë rend kronologjik: (i) Politika Kombëtare për ZHRK - *draftuar/proces konsultimi*; (ii) Plani Kombëtar; (iii) Planet Rajonale; (iv) Programi Operacional. Referuar akteve nënligjore në zbatim të ligjit 102/2020, rezulton se në vitin 2022, është miratuar 1 akt, ndërsa 8 të tjerë janë në proces (*3 në fazë miratimi, 3 në fazë konsultimi, 2 akte në finalizim draftimi*).

Gjatë vitit 2022 janë realizuar disa modele të zhvillimit të aplikuar si produkt i departamentit të ri të ngritur për këtë qëllim, duke rezultuar në projekte transformuese dhe inovatore që nxisin zhvillimin e modeleve të reja të suksesshme. Duke u mbështetur në eksperiencën e tri dekadave, FSHZH-ja po hyn në një cikël të ri të zhvillimit dhe funksionimit, referuar jo vetëm veprimtarisë së organizatës por edhe subjekteve të saj (*AEM, AMI, HUBEX, Agregatori*) të cilët tashmë janë ngritur sipas vendimeve të Këshillit Drejtues dhe gjenden në proces konsolidimi.